

MUZEJ GRADA RIJEKE

merika

Iseljavanje
iz srednje Europe
u Ameriku
1880. - 1914.

Ellis Island Immigration Museum New York

28. lipanj - 4 rujan 2012.

Prvo javno predstavljanje gostovanja izložbe Muzeja grada Rijeke u
Muzeju imigracije Ellis Island u New Yorku

MERIKA

Iseljavanje iz srednje Europe u Ameriku 1880. – 1914.

Projekt će predstaviti:

Andrea Zlatar, ministrica kulture,

Ivan Šarar, pročelnik Odjela za kulturu Grada Rijeke

Ervin Dubrović, ravnatelj Muzeja grada Rijeke

Muzej Mimara, utorak 20. ožujka u 11 sati

MERIKA

Iseljavanje iz srednje Europe u Ameriku 1880. - 1914.

Muzej imigracije Ellis Island, New York od 28. lipnja do 4. rujna 2012.

Izložba o emigraciji iz srednje Europe u SAD, koja se u organizaciji Muzeja grada Rijeke priređuje u Ellis Island Immigration Museum, otvara se 28. lipnja 2012. u 15 sati, a bit će otvorena do 4. rujna 2012.

Autor izložbe je Ervin Dubrović, ravnatelj Muzeja, a dizajner Klaudio Cetina, profesor na Nuova Accademia di Belle Arti u Milanu. Njujorško je izdanje verzija izložbe održane u Rijeci - *Merika, iseljavanje iz srednje Europe u Ameriku 1880. – 1914.*, koja je osvojila Godišnju nagradu Hrvatskog muzejskog društva za 2009.

Za izložbu su poduzeta opsežna istraživanja u koja su uključeni istraživači i suradnici iz europskih zemalja i SAD-a (Hrvatske, Austrije, Poljske, Češke, Italije, Slovenije, Mađarske, Slovačke, Srbije, Rumunjske, Velike Britanije), a pripremni su radovi započeti 2005. godine, upravo u doba kada je u Europi kulminirao interes za temu emigracije u Ameriku, pa su u više nekadašnjih emigrantskih luka otvoreni muzeji emigracije (u Bremerhavenu i Hamburgu, a u Genovi je migracija važna tema Pomorskog muzeja).

Veliki se val emigracije iz Austro-Ugarske razbuktao krajem devetnaestog stoljeća, a prekinut je izbijanjem Prvog svjetskog rata. Najveća migracija u povijesti tijekom stotinu godina odvela je na drugi kraj svijeta pedeset milijuna iseljenika, a tijekom samo tridesetak godina iz Habsburške je monarhije u Ameriku emigriralo blizu četiri milijuna ljudi. U to su doba u Ameriku u velikom broju odlazili jedino još ruski Židovi i Talijani.

Što je uzrokovalo i omogućilo tako masovnu migraciju i koje su bile njene posljedice?

Kao što je rekao Dudley Baines, ugledni istraživač europske migracije u SAD: *The real question is not why so many Europeans emigrated, but why so many stayed et home.*

Uzroka ne nedostaje – siromaštvo i progoni s jedne strane, a velika očekivanja i nade s druge. Neke pogodnosti naročito potiču iseljavanje, a u prvom redu razvijena komunikacija i organizacija – željeznica, telegrafa, velikih parobroda i cijena putne karte.

Gospodarske prilike seljaka u srednjoj i jugoistočnoj Europi krajem devetnaestog stoljeća mnogo su gore od prilika u kojima u to doba živi stanovništvo zapadne Europe, koja je već proživjela veliki val emigracije.

Izložba govori o tokovima iseljavanja iz srednje Europe, o razvijenoj organizaciji, parobrodima i kompanijama, iseljeničkim agentima i lukama, kao i o sudbinama pojedinih migranata i njihovih obitelji, a završava njihovim potomcima, uspješnim Amerikancima.

U pripremu izložbe na Ellis Islandu uključeni su brojni suradnici i institucije iz zemalja srednje i jugoistočne Europe.

Izložba će biti popraćena opsežnim i preglednim katalogom i DVD izdanjem.

MERIKA

Iseljavanje iz srednje Europe u Ameriku 1880. – 1914.

Ellis Island Immigration Museum, New York, 28. lipnja - 4. rujna 2012.

Autor i voditelj projekta

Ervin Dubrović

Dizajn izložbe i publikacija

Klaudio Cetina

Suradnica u pripremi

Jasna Milinković

Autori tekstova i istraživači

Ervin Dubrović, ravnatelj Muzeja grada Rijeke
William Klinger, stalni suradnik Centra di ricerche storiche - Centra za povijesna istraživanja u Rovinju, Gradisca d'Isonzo-Rijeka-Rovinj
Stefan Malfèr, znanstveni suradnik Austrijskog instituta za istočnu i jugoistočnu Europu (Österreichisches Ost - und Südosteuropa Institut), Beč
John P. Kraljic, odvjetnik, samostalni istraživač, New York
Malcolm Scott Hardy, samostalni istraživač, London
Gerhard M. Dienes, znanstveni suradnik Universalmuseuma Joanneum, Graz
Jasna Rotim Malvić, viša predavačica na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta u Rijeci
Barry Moreno, kustos Ellis Island Immigration Museuma, New York
Irvin Lukežić, redoviti profesor Filozofskog fakulteta u Rijeci
Jelena Dunato, kustosica Muzeja grada Rijeke
Rebeka Mesarić Žabčić, znanstvena suradnica Instituta za migracije i narodnosti, Zagreb
Emil Crnković, vanjski suradnik projekta *Merika*, Rijeka
Ivan Balta, redoviti profesor Filozofskog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Marijeta Rajković Iveta, asistentica na Odjelu za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu
Maria D. Zic, samostalna istraživačica, New York
Michaela M. Schuller, vanjska suradnica Universalmuseuma Joanneum, Graz
Javier Grossutti, profesor na Odjelu za ekonomske znanosti Sveučilišta u Udinama
Marjan Drnovšek, znanstveni savjetnik Instituta za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU, Ljubljana
Adam Walaszek, profesor povijesti na Institutu za Američke studije i poljsku dijasporu, Jagelonsko sveučilište, Krakow
Sabrina Žigo, kustosica Muzeja grada Rijeke
Ferenc Szili, umirovljeni ravnatelj Arhiva Županije Somogy, Kaposvar
Ferenc Németh, direktor novinsko-izdavačkog poduzeća Forum, Novi Sad
Jovana Ivetić, vanjska suradnica Muzeja Vojvodine, Novi Sad
Ljubica Otić, muzejska savjetnica Muzeja Vojvodine, Novi Sad
Martin Besedič, kustos Slovačkog narodnog muzeja – Povijesnog muzeja, Bratislava
Ljubinka Toševa Karpowicz, samostalna istraživačica, Rijeka

Suradnici

Safet Baštrakaj, Muzej grada Rijeke; Klaudio Cetina, Nuova Accademia di Belle Arti, Milano; Theodor de Canziani Jakšić, Rijeka; Saša Dmitrović, Rijeka; Adriano Dugulin, Civici Musei di Storia ed Arte, Trst; Francesco Fait, Civici Musei di Storia ed Arte, Trst; Judy Giuriceo, Ellis Island Immigration Museum, New York; Marija Lazanja Dušević, Muzej grada Rijeke; Mladen Grgurić, Muzej grada Rijeke; Sanja Grković, Ministarstvo kulture, Fototeka, Zagreb; Nada Gržetić, Matulji; Egon Hreljanović, Rijeka; Vlasta Hrvatin, Rijeka; Elisabeth Yustinick, New York; Radoš Kinkela, Rukavac; Ilija Komnenović, Muzej Vojvodine, Novi Sad; Darko Kopajtić, Rijeka; Ljubo Krasić, Croatian Ethnic Institute (Hrvatski etnički institut), Chicago; Vedran Krušvar, Muzej grada Rijeke; Bojan Kukuljan, Rijeka; Mirna Kutleša, Rijeka; Zoran Martinis, Milano; Ivica Nemec, Kastav; Gordana Ožbolt, Rijeka; Enrico Padula, Oriago (Venecija); Vanja Pavlovec, Rijeka; Goran Pernjek, Rijeka; Milkica Popović, Muzej Vojvodine, Novi Sad; Deborah Pustišek, Muzej grada Rijeke; Wanda Radetti, New York; Jakov Radovčić, Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb; Costa C. Rošu, Zavod za kulturu vojvođanskih Rumuna, Zrenjanin; Vesna Rožman, Rijeka; Branka Stergar, Zavičajni muzej Ozalj; Eni Šebalj, Rukavac; Frane Šepić, Rukavac; Radovan Tadej, Zlobin; Dumitru Teicu, Resita; Jolanda Todorović, Hrvatski kulturni dom, Rijeka; Marija Tonković, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb; Vjekoslav Velčić, Cres; Stelio Zoratto, Museo del Mare, Trst; Josip Žgaljić, Rijeka;

Institucije koje su omogućile korištenje građe

Arcadia Publishing, Portsmouth; Associazione Marinara Aldebaran, Trst; Civici Musei di Storia ed Arte, Trst; Croatian Ethnic Institute (Hrvatski etnički institut), Chicago; Croatian Fraternal Community (Hrvatska bratska zajednica), Pittsburgh; Donauschwabisches Zentralmuseum Ulm; Ellis Island Immigration Museum (National Park Service, Statue of Liberty National Monument and Ellis Island), New York; Hamburg-Amerikanische-Paketafahrt Actien-Gesellschaft – Archiv, Hamburg; Hrvatska matica iseljenika, Rijeka; Institut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU, Ljubljana; Közloködési Múzeum, (Muzej prometa), Budimpešta; LaGuardia & Wagner Archives, New York; Mestni muzej Ljubljana; Minnesota Historical Society, St. Paul; Ministarstvo kulture, Fototeka, Zagreb; Modiano S.p.a., Trst; Museo del Mare, Trst; Muzej grada Šibenika; Muzej Nikole Tesle, Beograd; Muzej Slavonije, Osijek; Muzej Vojvodine, Novi Sad; Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb; Narodna in študijska knjižnica, Trst; Országos Széchényi Könyvtár (Nacionalna knjižnica Széchényi), Budimpešta; Slovenské národné múzeum – Historické múzeum Bratislava; Southampton City Heritage Services; Spomenička knjižnica i zbirka Mažuranić – Brlić – Ružić, Rijeka; Staatsarchiv Hamburg; Sveučilišna knjižnica Rijeka; Universalmuseum Joanneum, Graz; University of Liverpool; Zavičajni muzej Ozalj; Zavod za kulturu vojvođanskih Rumuna, Zrenjanin;

Projekt podržavaju

Grad Rijeka, Ministarstvo kulture Zagreb, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Zagreb; Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Zagreb; Ministarstvo turizma, Zagreb; Hrvatska gospodarska komora, Zagreb; Hrvatska turistička zajednica, Zagreb; Primorsko-goranska županija, Rijeka

Ervin Dubrović

Ravnatelj Muzeja grada Rijeke, autor i voditelj projekta.

Povjesničar umjetnosti i kulture, istraživač kulturne povijesti Rijeke, voditelj više velikih istraživačkih projekata (*Riječka luka*), autor i koautor brojnih izložbi (*Fotografija u Rijeci*, *Kinematografija u Rijeci*, *Adamićevo doba 1780. – 1830.*, *Riječki torpedo – prvi na svijetu*). Istraživač riječke gospodarske povijesti. Sudionik više znanstvenih skupova u zemlji i inozemstvu (u Rijeci, Zagrebu, Dubrovniku, Trstu, Rimu, Novom Sadu, Resiti).

Autor je i koautor više knjiga i monografija iz kulturne i umjetničke povijesti Rijeke (*Arte miracolosa*, *povijest fotografije u Rijeci* 1995., *Na kraju stoljeća – likovne teme* 1996., *Riječki kazališni plakat* 1996., *Vrag nikad ne spava – riječki pogledi i ogledi* 2002.).

Klaudio Cetina

Autor postava izložbe i grafičkog oblikovanja pratećih publikacija izložbe.

Arhitekt, produkt dizajner, dizajner izložbi, modni dizajner, dizajner hrane, grafički dizajner. Autor je brojnih projekata u različitim granama dizajnerske/umjetničke produkcije - u grafičkom

oblikovanju, modi, kazalištu, postavu izložbi - sve do arhitekture. Bio je kreativni i umjetnički direktor brojnih promidžbenih kampanja u suradnji s različitim oglašivačkim agencijama (Saatchi&Saatchi, Publicis, OgilvyOne), radio je za Garnier, L'Oreal, Lancome, BiothermHomme, Kodak, Renault, Mercedes i dr. te kao umjetnički direktor nekoliko časopisa.

Dizajnirao je više od 40 muzejskih i galerijskih izložbi i preko 200 korporativnih identiteta za kulturne događaje (uključujući više od 100 knjiga/kataloga) u suradnji s Electa/Mondadori and RCS Libri Milano.

Dizajnirao je tekstil za različite proizvođače, ali i kreirao vlastitu modnu liniju odjeće te školske i uredske opreme.

Od 2002. predavao je na MA Futurariumu u Milanu, a od 2004. na NABA-i (Novoj akademiji lijepih umjetnosti) u Milanu, na odsjeku za modni i grafički dizajn, gdje je bio i umjetnički direktor.